

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Polska Agencja Prasowa

Author: Kamil Janek, Mariola Łapot

Citation style: Janek Kamil, Łapot Mariola. (2013). Polska Agencja Prasowa. W: A. Gronkiewicz, A. Ziółkowska (red.), "Agencje i podmioty podobne w strukturze administracji publicznej" (S. 196-206). Katowice : Forma Studio; Uniwersytet Śląski w Katowicach.

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Kamil Janek, Mariola Łapot

Polska Agencja Prasowa

1. Historia Polskiej Agencji Prasowej

1.1. Uwagi ogólne – geneza Polskiej Agencji Prasowej

Słowem wstępu należy zwrócić uwagę na to jak wielką rolę odgrywały w działaniach każdego państwa agencje prasowe. Historia ich zasług sięga XIX w. Pierwsze tego typu instytucje zaczęły powstawać w Europie Zachodniej i Stanach Zjednoczonych. Ich rola i znacznie wzrastały z upływem czasu, również dzięki wydarzeniu historycznemu jaką była I Wojna Światowa, gdy to informacja nie tylko spełniała swoją podstawową rolę, czyli zawiadomianie o pewnych wydarzeniach, ale i była ona też formą propagandy i kierowania zachowaniami mas. Agencje prasowe należały do podstawowych narzędzi (oprócz nadzoru politycznego i kadrowego sprawowanego przez Biuro Prasy oraz kontrolowania treści przez cenzurę) kształtowania polskiej opinii publicznej przez Polską Partię Robotniczą, a następnie Polską Zjednoczoną Partię Robotniczą.⁶²⁹ W ścisłym związku ze społecznym obiegiem informacji okresu PRL pozostawał zespół czynników, które ogólnie można określić jako celowe, świadome działania propagandowe (perswazyjne). W literaturze przedmiotu podkreśla się, iż przejawiały się one zarówno w selekcji informacji kolportowanej w układzie formalnym, jak i sterowaniu tym układem w ogóle.⁶³⁰

„Polska Agencja Prasowa” nie zawsze nosiła tę nazwę. Jej historia wiąże się ściśle z jej poprzedniczką jeszcze z czasów kończących I Wojnę Światową, czyli Polską Agencją Telegraficzną (PAT). To ostatnia natomiast powstała ze spuścizny jaką po sobie zostawiło na ziemiach polskich, Wiedeńskie Biuro Korespondencyjne w Krakowie oraz we Lwowie. Wszystko zaczęło się jesienią 1918 roku, gdy to grupa polskich dziennikarzy przejęła te oddziały biur. W oparciu o te skromne zasoby 5 grudnia 1918 roku nadano tej pierwszej w Polsce agencji informacyjnej, formy instytucjonalne.

Polska Agencja Telegraficzna stała się urzędową agencją prasowo – informacyjną Rzeczypospolitej Polskiej, podporządkowaną Prezydium Rady Ministrów RP. Oprócz centrali PAT w Warszawie uruchomiono oddziały w Lublinie i Łodzi. W 1919 roku nawiązano współpracę z Wiedeńskim Biurem Korespondencyjnym oraz Agencją Informacyjną Havas w Paryżu. Następnie swoją działalność rozpoczęły kolejne oddziały PAT w Poznaniu, Bydgoszczy, Toruniu, Gdańsku i Wilnie.

⁶²⁹ A. Paczkowski, *Czwarta władza. Prasa dawniej i dziś*, Warszawa 1973, s.100.

⁶³⁰ W. Pisarek, T. Goban – Klas i in. *Rola prasy...*, s.22.

1.2. Rozwój Polskiej Agencji Prasowej w latach 1944 – 1948

Okres tych czterech lat dla agencji informacyjnych w Polsce był kluczowy. Przez ten czas miały miejsce działania władz (początkowo radzieckich, a następnie polskich) do przekształcenia rynku informacyjnego z względnie liberalnego systemu prasowego, dopuszczającego istnienie kilku zróżnicowanych źródeł informacji prasowej, do przejścia w fazę monopolu PAP w zakresie informacji zagranicznej. Swego rodzaju punkt zwrotny wyznacza 1947 r., co daje podstawę do stwierdzenia, iż sfalszowane zwycięstwo komunistów w wyborach do sejmiku ustawodawczego pociągnęło za sobą dążenie do przejścia całkowitej kontroli na informacyjną służbą prasową.⁶³¹

Historia agencji prasowych działających w okresie PRL zaczyna się w 1944 r. od powstania struktur organizacyjnych Polskiej Agencji Prasowej, zwanej początkowo "Polpressem" oraz Agencji Prasowo – Informacyjnej (API). Pierwsza z wymienionych instytucji powstała na mocy uchwały Zarządu Głównego Związku Patriotów Polskich z dnia 10 III 1944 w Moskwie. Inicjatorami tego przedsięwzięcia byli czołowi działacze ZPP: Stefan Jędrzychowski, Stefan Wierbłowski oraz Zygmunt Modzelewski – pierwszy dyrektor omawianej agencji.⁶³² Omawiana instytucja miała stanowić konkurencyjny ośrodek wobec działającej w Londynie i reprezentującej stanowisko RP na obczyźnie Polskiej Agencji Telegraficznej. Nowa agencja rozpoczęła swoją działalność dopiero 4 VII 1944 roku po zakończeniu prac organizacyjnych i uzyskaniu zgody Kremla. Moskiewska siedziba "Polpressu" mieściła się przy Zarządzie Głównym ZPP. Personel agencji liczył początkowo tylko 10 osób. Korzystano z radzieckich telefonów i telegrafów oraz radia ZSRR. W okresie moskiewskim wydawano trzy razy w tygodniu w szczęście egzemplarzach biuletyn informacyjny w języku angielskim, odbijany na powielaczu przydzielonym przez Dowództwo Wojsk Radzieckich.⁶³³ Na terenie Polski instytucja ta rozpoczęła swą działalność na początku sierpnia 1944 r. w Lublinie jako oddział (tzw. "placówka krajowa") złożony z kilku współpracowników. Posiadała status oficjalnej agencji prasowej PKWN, podlegającej bezpośrednio Wydziałowi Propagandy Zagranicznej Resortu Informacji i Propagandy (5-to samo co 4). Ważnym wydarzeniem w początkowych działaniach "Polpressu" było zebranie organizacyjne Resortu, które odbyło się 24 VIII 1944 r. z udziałem Stefana Matuszewskiego – zastępcy szefa Resortu Informacji i Propagandy, Jerzego Borejszy – redaktora naczelnego "Rzeczypospolitej", Wilhelma Billiga – odpowiedzialnego za radio (późniejszego dyrektora Polskiego Radia, a następnie prezesa Centralnego Urzędu Radiofonii) i Jerzego Putramenta (zastępcy redaktora naczelnego "Rzeczypospolitej"). J. Putrament wygłosił wówczas wniosek dotyczący wyodrębnienia z Resortu Informacji i Propagandy zarówno "Polpressu", jak i Polskiego Radia.⁶³⁴ Dekret PKWN z 7 IX 1944 r. "O zakresie działania i organizacji Resortu Informacji i Propagandy" nie uwzględniał jednak tejże propozycji, co w znacznym stopniu przesądziło o profilu wyżej wymienionych instytucji. Resortowi informacji i Propagandy powierzono sprawy dotyczące "prasy codziennej i periodycznej, sprawy agencji prasowych informacyjnych i telegraficznych, sprawy radiofonii, sprawy

631 R. Piasecka – Strzelec, *Polskie Agencje Prasowe w latach 1944-1972*, Wyd. Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, Kielce 201, s. 91.

632 R. Piasecka, *Kształtowanie się profilu działalności Polskiej Agencji "Polpress" w latach 1944 – 1947*, *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Kraków 2002, t. 5, z. 2(10), s. 215.

633 *Kompendium wiedzy o PAP*, t. 1, oprac. M. Kwaśniewski, Warszawa 1987, s. 4 – 5.

634 Fakt ten pomija z resztą milczeniem w 2. tomie swych pamiętników J. Putrament (*Pół wieku. Wojna*, Warszawa 1962).

produkcji filmowej i kinematografii, sprawy wydawnictw informacyjnych i propagandowych oraz propagandy masowej w kraju i propagandy na zagranicę”.⁶³⁵ Z Lublina PAP przenosi się do stolicy w dniu 20 VII 1945r., a uroczyste otwarcie centralnego gmachu w Warszawie nastąpiło z udziałem Bolesława Bieruta 19 IX 1945r. Na stabilizację i wzrost znaczenia agencji miał też dekret Rady Ministrów z 26 X 1945r. o utworzeniu Polskiej Agencji Prasowej mającej charakter przedsiębiorstwa państwowego, którego podstawę finansowania stanowiły w 70% dochody własne i 30% dotacje Skarbu Państwa.⁶³⁶

Dekret ten ustanawiał też, że PAP przejmował na własność “cały majątek ruchomy i nieruchomości przedsiębiorstwa państwowego Polska Agencja Telegraficzna(PAT), znajdujący się w kraju i za granicą”. Zostały też w tym dokumencie sprecyzowane zadania PAP, do których zaliczono:

- informowanie społeczeństwa polskiego o wszelkich przejawach życia w kraju i za granicą oraz informowanie zagranicy o życiu polskim,
- wydawanie Dziennika Urzędowego Rzeczypospolitej Polskiej “Monitor Polski” oraz innych wydawnictw państwowych z wyjątkiem tych, które nie są lub będą specjalnie zastrzeżone dla innych organów państwowych,
- pośredniczenie w przyjmowaniu ogłoszeń instytucji, urzędów i przedsiębiorstw państwowych i samorządowych.⁶³⁷

Mimo wsparcia władz, PAP nadal borykała się z podstawowymi trudnościami, do których należy zaliczyć przede wszystkim znaczne opóźnienia w łączności zagranicznej oraz problemy z łącznością i komunikacją między oddziałami terenowymi a Centralą. Było to głównie spowodowane prowizorycznym stanem bazy technicznej.⁶³⁸ Znaczącą poprawę w łączności dalekopisowej uzyskano dopiero w wyniku realizacji tzw. Trzyletniego planu inwestycyjnego PAP w latach 1947 – 1949, który zakładał:

- Budowę własnej radiostacji nadawczej w rejonie Warszawy i rozbudowę urządzeń telegraficznych odbiorczych w celu osiągnięcia niezależności technicznej w dziedzinie radionadawania, realizowanego do tej pory za pośrednictwem Ministerstwa Poczty i Telegrafów,
- Zainstalowanie centralnej radiostacji łącznicy dalekopisowej w Warszawie i oddziałach oraz rozbudowę transportu(zakup samochodów ciężarowych i osobowych dla fotoreporterów i korespondentów),
- Osiągnięcie przez PAP poziomu agencji europejskiej.⁶³⁹

Poważne problemy dotyczyły również łączności zagranicznej. W pierwszych latach działalności łączność z zagranicą utrzymywano drogą radiową, radiotelegraficzną i telefoniczną oraz za pomocą poczty lotniczej i zwykłej. Pierwsze połączenia dalekopisowe poza granicę uzyskano na linii PAP – Praga czeska 1V 1947r. Wg. Stanu na 1 I 1946 r. personel PAP liczył łącznie 479 osób

(bez korespondentów zagranicznych), a rok później instytucja ta zatrudniała już 563 osoby. Te liczby pokazują jak duży okres rozwoju agencja doświadczyła w ciągu 3 lat działalności. Głównie ze względu na pomoc ze strony władz, w tym Ministerstwa Informacji i Propagandy.

635 A. Koział, Studium o polityce prasowej PZPR w latach 1948 – 1957, Warszawa 1991, s. 17.

636 R. Piasecka – Strzelec, Polskie Agencje Prasowe w latach 1944-1972, Wyd. Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, Kielce 2012, s. 100.

637 Archiwum Akt Nowych(AAN), Prezydium Rady Ministrów (PRM), sygn. 15/40, k. 5.

638 Kompendium wiedzy o PAP, t. 1, oprac. M. Kwaśniewski, Wa-wa 1987, s. 23.

639 AAN, PRM, sygn. 15/20, k. 15.

1.3. Działalność Polskiej Agencji Prasowej w latach 1948- 1972

W połowie 1948 r. informowano Prezydium Rady Ministrów o wprowadzeniu komentarzy do wybranych wiadomości zagranicznych PAP: "Biuletyny Redakcji Zagranicznej zawierały informacje o najważniejszych i najbardziej charakterystycznych wydarzeniach na świecie, przy czym, gdy zachodziła konieczność, wiadomości były zaopatrywane w komentarze".⁶⁴⁰ W 1949r. uległa też zmianie struktura organizacyjna agencji, w skład której oprócz Redakcji Naczelnej wchodziły trzy, podzielone na wyspecjalizowane wydziały, redakcje główne: Krajowa, Zagraniczna i Radiowa (późniejsza Redakcja Wiadomości dla Zagranicy). Redakcja Krajowa obejmowała Stół Redaktorów Dyżurnych oraz wydziały: Polityczno-Społeczny, Polityczno-Zawodowy, Polityki Sądowej, Polityki Gospodarczej, Przemysłu, Komunikacji i Łączności, Rolny, Kultury i Sztuki, Dziennikarzy Samodzielnych do Zagadnień i Zadań Specjalnych, Terenowy(placówki krajowe). Redakcja Zagraniczna podzielona była na pięć wydziałów: "Biuletynu Informacyjnego", Biuletynu "Wiadomości z ZSRR i Krajów Demokracji Ludowej", "Biuletynu Specjalnego", "Biuletynu Giełdowego" oraz Placówek Zagranicznych. Redakcja Radiowa dzieliła się na: Wydział Biuletynu w języku rosyjskim, Wydział Biuletynu w języku angielskim oraz Wydział Dyktanda Radiowego.⁶⁴¹ Do roku 1958 za najważniejsze, z punktu widzenia oficjalnego obiegu informacji, uznać należy:

- zdobycie przez PAP statusu oficjalnego przekaznika informacji, a następnie wzmocnienie jej pozycji pod koniec lat 40., widoczne w uzyskaniu monopolu na przekazywanie informacji zagranicznych oraz obligatoryjnym charakterze depesz pochodzących z serwisu ogólnoudziałowego,
- wprowadzenie do codziennej praktyki zasady reglamentacji informacji obowiązującej od początku 1945 r. i wyrażającej się przede wszystkim w podziale biuletynów PAP-owskich na jawne i poufne (opatrzone zakazem publikacji),
- rozpoczęte wraz z końcem okresu względnego pluralizmu proces stopniowego eliminowania względnie ograniczania działalności informacyjnej innych agencji (z wyjątkiem działającej Agencji Robotniczej powołanej do publicystycznej obsługi terenowej prasy PZPR),
- utworzenie Centralnej Agencji Fotograficznej – zapewniającej aż do końca PRL oficjalny serwis fotograficzny,
- przełamanie na początku lat 50. monopolu informacyjnego PAP w związku z pojawieniem się alternatywnego źródła informacji w postaci RWE.⁶⁴²

Warto podkreślić, kończąc ten rozdział, specyfikę informacyjnej służby prasowej w Polsce, gdzie w przeciwieństwie do pozostałych krajów demokracji ludowej dopuszczono, mimo nieufności politycznych dysponentów, istnienie informacji prasowych odgrywających rolę drugorzędną w oficjalnym obiegu informacji.⁶⁴³ W tzw. "okresie stalinowskim" na łamach Biuletynu Informacyjnego Krajowego inicjowano, wielkie akcje propagandowo – prasowe, m.in.: współzawodnictwa pracy, racjonalizatorstwa i nowatorstwa w przemyśle, akcję "0", antyspekulacyjną i kampanię antywojenną.

Systematycznie również podawano przy tym przykłady ilustrujące rozwój życia gospodarczego, akcentując szczególnie osiągnięcia w przemyśle ciężkim, przedtermi-

⁶⁴⁰ AAN, Ministerstwa Informacji i Propagandy (MIP), sygn 176, k. 52.

⁶⁴¹ AAN, PRM, sygn 15/40, k. 56-60.

⁶⁴² R. Piasecka – Strzelec, Polskie Agencje Prasowe w latach 1944-1972, Wyd. Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, Kielce 2012, s. 152.

⁶⁴³ Ibidem, s. 152.

nowe wykonanie planu 3-letniego, czy entuzjazm społeczny wokół realizacji planu 6-letniego. Dopiero w latach 60., zaobserwowano rozszerzenie oferty wydawniczej PAP-u na zagranicę. Wcześniej ten rynek wydawał się być niezauważony na horyzoncie władzy tej instytucji. Co ważne, w 1956 nastąpił znaczny wzrost liczby wydawnictw poufnych, które tworzyły trzeci – ściśle tajny poziom informacji. Doprowadziło to do odświeżenia i zmodernizowania systemu prasowego w PRL, co pociągnęło za sobą daleko idące zmiany w zakresie informacyjno-propagandowej formuły agencji prasowych. Dlatego też, w latach 1956-1967 prasę polską obsługiwała PAP oraz prowadzące działalność pod egidą koncernu Robotniczej Spółdzielni Wydawniczej "Prasa-Książka-Ruch". Jednak nadal, funkcję podstawowego źródła informacji pełniła niezmiennie PAP, w której przeprowadzano szereg ważnych zmian organizacyjnych jak i technicznych. W 1972r. PAP połączyła swoje siły z Agencją Robotniczą(AR), która w latach 1948-1956 była drugą pod względem wielkości agencją prasową. Łącząc się w jedną z AR, Polska Agencja Prasowa stworzyła dla siebie monopol na rynku informacyjnym, ale też i propagandowym. Dlatego właśnie połączenie z AR było tak ważne, a potem jak się okazało znamienne w skutkach.

1.4. Polska Agencja Prasowa od 1972 r. do dziś

Przez lata PAP tworzyła i nadawała sens wydarzeniom w państwie polskim, jak i za jego granicami. Dostarczała wszelkich informacji, drogą pisemną, ale też i fotograficzną czy filmową. Wywierała wielki wpływ na swoich odbiorców, dzięki temu, że była źródłem, które w największej liczbie było kolportowane - głównie dzięki staraniom władz. Można powiedzieć, że PAP kształtowała obraz rzeczywistości w głowach wielu obywateli polskich, dzięki zręcznej propagandzie, ale też często dzięki odpowiedniemu wyczuciu nastrojów panujących w społeczeństwie. U podstaw dzisiejszej działalności PAP leży ustawa z dnia 31 lipca 1997r., która również nadała tej instytucji status agencji państwowej, ale też jest to spółka akcyjna. Na szczęście działalność jej, jest niezachwiana wpływami innych państw, jak to miało miejsce w czasach PRL, co stanowi dla PAP-u podstawę funkcjonowania, jako agencji informacyjnej jako wiarygodnym źródle wiedzy o sytuacji wewnętrznej, jak i zewnętrznej kraju.

2. Podstawa prawna działalności Polskiej Agencji Prasowej

Podstawowy akt prawny określający status, ramową konstrukcję funkcjonowania oraz zadania Polskiej Agencji Prasowej stanowi ustawa o Polskiej Agencji Prasowej z dnia 31 lipca 1997 roku⁶⁴⁴. Przepisy regulujące jej działalność zawiera także ustawa z dnia 15 września 2000 roku - Kodeks Spółek Handlowych⁶⁴⁵. Aktem wewnętrznie obowiązującym, dookreślającym sposób i zakres działania Polskiej Agencji Prasowej jest statut spółki⁶⁴⁶. Mimo, iż podstawowym przedmiotem działalności agencji, na co wskazuje również jej nazwa jest działalność prasowa, nie jest ona jednak regulowana przepisami ustawy prawo prasowe z 26 stycznia 1984r., na co wskazuje art.

⁶⁴⁴ Dz.U.1997.107.687 ze zm.

⁶⁴⁵ art. 5 Ustawy z dnia 31 lipca 1997 r. o Polskiej Agencji Prasowej, Dz.U.1997.107.687 ze zm.

⁶⁴⁶ <http://bjp.pap.pl/cgi-bin/main.pl?strona=statut> [dostęp na dzień: 11 maja 2013r.].

24 tej ustawy: „Przepisy dotyczące rejestracji działalności prasowej nie mają zastosowania do działalności dostawców usług

medialnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji oraz do działalności Polskiej Agencji Prasowej, których działalność regulują odrębne przepisy.”⁶⁴⁷

Zgodnie z ustawą prawną formą działalności Polskiej Agencji Prasowej jest jednoosobowa Spółka Akcyjna Skarbu Państwa.⁶⁴⁸ Ministerstwo Skarbu Państwa posiada 100% akcji spółki, a osobom trzecim nie może zostać udostępnione więcej akcji niż 49%⁶⁴⁹.

Nie może się ona znaleźć pod żadną kontrolą zwłaszcza prawną i ekonomiczną jakiegokolwiek ugrupowania ideologicznego, politycznego lub gospodarczego.⁶⁵⁰ Polska Agencja Prasowa o czym była mowa wyżej, jest spółką w której 100% akcji posiada Skarb Państwa, w związku z czym na PAP ciąży obowiązek, zgodnie z którym dokonując zakupów i realizując kontrakty musi ona działać na podstawie Ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁶⁵¹. Na mocy tej regulacji większość transakcji i umów Polskiej Agencji Prasowej realizowana jest zatem w drodze przetargów lub zapytań ofertowych.

3. Zadania i kompetencje Polskiej Agencji Prasowej

Polska Agencja Prasowa ma charakter publicznej agencji prasowej. Jest to jedyna w Polsce państwowa agencja informacyjna. Podstawowym zadaniem PAP jest uzyskiwanie oraz przekazywanie odbiorcom rzetelnych, obiektywnych i wszechstronnych informacji z kraju i z zagranicy. Jednym z obowiązków tej agencji jest również upowszechnianie stanowisk Sejmu, Senatu, Prezydenta RP oraz Rady Ministrów. Ma ona ponadto umożliwić innym organom państwa przedstawianie stanowisk dotyczących ważnych spraw państwowych.⁶⁵²

Zgodnie z Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 5 października 2006 r. informacje Polskiej Agencji Prasowej należy traktować jako przekazy obiektywne i w pełni wiarygodne nienakładające na pozwanego obowiązku weryfikacji prawdziwości otrzymanego przekazu.⁶⁵³

Na mocy regulacji stanowiącej podstawę prawną działania Polskiej Agencji Prasowej, w szczególności jej statutu, w celu realizacji ustawowych zadań Spółki przedmiot jej działalności stanowi m.in. działalność agencji informacyjnych, artystyczna i literacka działalność twórcza, nadawanie programów radiofonicznych, public relations i komunikacja, działalność agencji reklamowych, badanie rynku i opinii publicznej, a także inna działalność usługowa w zakresie informacji. Kolejno wymienić można działalność wydawniczą, fotograficzną, w zakresie telekomunikacji, usługową w zakresie technologii informatycznych i komputerowych, działalność portali internetowych, przetwarzanie danych oraz działalność archiwów. PAP może zajmować się również organizacją targów, wystaw i kongresów, działalnością organizatorów, pośredników i agentów turystycznych, a także podejmować aktywność w innych wskazanych w przepisach prawnych obszarach.⁶⁵⁴

Poza realizacją zadań ustawowych postawionych przed PAP, oferuje również inne usługi

⁶⁴⁷ Dz.U.1984.5.24 ze zm.

⁶⁴⁸ Art. 3 i art. 7 Ustawy z dnia 31 lipca 1997 r. o Polskiej Agencji Prasowej, Dz.U.1997.107.687 ze zm.

⁶⁴⁹ Ibidem., Art. 7 ust 3.

⁶⁵⁰ Ibidem., Art. 2.

⁶⁵¹ Dz.U.2010.113.759 ze zm.

⁶⁵² Art. 1 Ustawy z dnia 31 lipca 1997 r. o Polskiej Agencji Prasowej, Dz.U.1997.107.687 ze zm.

⁶⁵³ Zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 5 października 2006 r., (VI ACa 264/2006), LexPolonica nr 1822604.

⁶⁵⁴ <http://bip.pap.pl/cgi-bin/main.pl?strona=statut>, Statut PAP § 4. [dostęp na dzień: 11 maja 2013r.].

wśród których można wymienić: Usługi Centrum Prasowego (w tym organizację konferencji prasowych oraz obsługę medialną), Dystrybucję Informacji (np. informacje zleczone, emitent), a także Obsługę Fotograficzną (m.in. profesjonalne fotoreportaże z wydarzeń korporacyjnych, dynamiczne audiowizualne prezentacje instytucji lub przedsiębiorstw, sesje fotograficzne).

4. Organy Polskiej Agencji Prasowej (aktualna struktura)

Zgodnie z ustawą z dnia 31 lipca 1997 roku o Polskiej Agencji Prasowej oraz jej statutem organami spółki są:

- Zarząd Spółki,
- Rada Nadzorcza,
- Walne Zgromadzenie,
- Rada Programowa Polskiej Agencji Prasowej.

W skład zarządu spółki wchodzi od 1 do 3 członków, których liczbę ustala Rada Nadzorcza. Wybierani są oni na trzyletnią kadencję. Członków zarządu wraz z Prezesem powołuje i odwołuje rada Nadzorcza bezwzględną większością głosów pełnego składu rady w obecności co najmniej 2/3 członków. Do zadań zarządu należy prowadzenie spraw spółki oraz reprezentowanie jej we wszystkich czynnościach sądowych i pozasądowych. Przepisy statutu przewidują domniemanie kompetencji zarządu w sprawach niezastrzeżonych przez przepisy prawa na rzecz Walnego Zgromadzenia lub Rady Nadzorczej. Zarząd uchwała regulamin określający tryb jego działania, regulamin ten podlega zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą.⁶⁵⁵

Zarząd PAP aktualnie tworzą:⁶⁵⁶ Jerzy Paciorkowski jako Prezes Zarządu, Zbigniew Krzysztyniak i Lidia Sobańska.

Rada Nadzorcza to organ, który sprawuje stały nadzór nad działalnością spółki. Statut szczegółowo określa uprawnienia tego organu wśród których znajduje się m.in. zatwierdzanie regulaminu Zarządu spółki, udzielanie zgody na tworzenie oddziałów za granicą, ocena sprawozdania finansowego w zakresie jego zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym. W skład Rady Nadzorczej wchodzi od 5 do 7 członków, których kadencja wynosi 3 lata. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 września 1997r. w sprawie szkoleń i egzaminów dla kandydatów na członków rad nadzorczych spółek, w których Skarb Państwa jest jedynym akcjonariuszem oraz wynagrodzeń członków rad nadzorczych tych spółek⁶⁵⁷ określa wymogi jakie powinni spełniać członkowie. Rada Nadzorcza spośród swego składu wybiera przewodniczącego, wiceprzewodniczącego i Sekretarza. Uchwały tego organu zapadają zwykłą większością głosów, w trybie pisemnym bądź przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.⁶⁵⁸

Do Rady Nadzorczej PAP obecnie należą:⁶⁵⁹ Krzysztof Hofman – Przewodniczący, Wojciech Szelaąg – Wiceprzewodniczący, Beata Chłodzińska – Sekretarz, Sebastian Bogusławski, Paweł Kaczmarek, Piotr Koszewski, Michał Stolarek.

⁶⁵⁵ <http://bip.pap.pl/cgi-bin/main.pl?strona=statut>, Statut PAP § 9, § 10. [dostęp. na dzień: 11 maja 2013r.]

⁶⁵⁶ <http://bip.pap.pl/cgi-bin/main.pl?strona=zarzadz>[dostęp. na dzień: 11 maja 2013r.]

⁶⁵⁷ Dz.U. Nr 110, poz. 718 z późn. zm.

⁶⁵⁸ <http://bip.pap.pl/cgi-bin/main.pl?strona=statut>, Statut PAP § 13, §14, §15. [dostęp na dzień: 11 maja 2013r.]

⁶⁵⁹ <http://bip.pap.pl/cgi-bin/main.pl?strona=rada> [dostęp na dzień: 11 maja 2013r.]

Kolejnym organem spółki jest **Walne Zgromadzenie**, które obraduje jako zwyczajne lub nadzwyczajne. Zwyczajne Walne Zgromadzenie zwoływane jest przez Zarząd Spółki, natomiast nadzwyczajne zwołuje Zarząd Spółki:

- 1) z własnej inicjatywy,
- 2) na pisemny wniosek Rady Nadzorczej,
- 3) na pisemny wniosek akcjonariusza lub akcjonariuszy, reprezentujących co najmniej jedną dziesiątą kapitału zakładowego.

Walne Zgromadzenie w ściśle określonych przypadkach może zostać zwołane również przez Radę Nadzorczą. Ma to miejsce w przypadku, gdy Zarząd Spółki nie zwołał Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia w przepisany terminie, bądź też jeżeli zwołanie uzna za wskazane, a Zarząd nie zwołał Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia w terminie dwóch tygodni od dnia zgłoszenia odpowiedniego żądania przez Radę Nadzorczą.

Porządek obrad tego organu ustala Zarząd Spółki albo podmiot zwołujący Walne Zgromadzenie. Walne Zgromadzenia odbywają się w Warszawie. Walne Zgromadzenie otwiera Przewodniczący Rady Nadzorczej, osoba przez niego wskazana lub reprezentant Skarbu Państwa, po czym spośród osób uprawnionych do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu wybiera się Przewodniczącą Zgromadzenia.

Statut wymienia sprawy, które wymagają uchwały Walnego Zgromadzenia, dotyczą one np. rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy oraz udzielanie absolutorium członkom organów Spółki z wykonania przez nich obowiązków, bądź podziału zysku lub pokrycie straty, rozwiązania i likwidacji Spółki.⁶⁶⁰

Organem opiniodawczo – doradczym w spółce powoływanym przez Ministra Skarbu jest **Rada Programowa Polskiej Agencji Prasowej S.A.**⁶⁶¹ tworzy ją 9 członków spośród osób wyróżniających się wiedzą i doświadczeniem w zakresie środków masowego przekazu. Powoływani są oni przez Walne Zgromadzenie w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów, na okres 4 lat.

Członkowie Rady Programowej pełnią swe obowiązki nieodpłatnie, Spółka jedynie pokrywa koszty przejazdu oraz koszty wyżywienia i zakwaterowania poniesione w związku z posiedzeniami Rady.

Zarząd Spółki zapewnia obsługę administracyjną Rady Programowej.

Podstawowym obowiązkiem tego organu jest zajmowanie stanowiska oraz wyrażanie opinii w sprawach realizacji zadań podejmowanych przez Spółkę i jej organy. Zadania te wykonuje na wniosek Spółki lub z własnej inicjatywy. Kolejnym obowiązkiem powyższego organu jest składanie radzie Nadzorczej i Zarządowi kwartalnych informacji, które zawierają oceny i wnioski w sprawach dotyczących całokształtu działalności programowej Spółki. Rada opracowuje swój regulamin.

W skład Rady Programowej PAP wchodzi:⁶⁶² Anna Borkowska, pełniąca funkcję przewodniczącego, Zbigniew Bajka, Ryszard Bójkó, Piotr Gabryel, Grzegorz Gauden, Łukasz Lipiński, Tadeusz Woźniak, Andrzej Żak, Łukasz Kardas.

⁶⁶⁰ <http://bip.pap.pl/cgi-bin/main.pl?strona=statut>, Statut PAP §17-§21 [dostęp na dzień: 11 maja 2013r.].

⁶⁶¹ <http://bip.pap.pl/cgi-bin/main.pl?strona=statut>, Statut PAP §22-, §23 [dostęp na dzień: 11 maja 2013r.].

⁶⁶² http://www.pap.pl/palio/html.run?_Instance=cms_www.pap.pl&_PageID=1&s=oagencji.opis&dz=oagencji.wladze&_Checksum=263076878 [dostęp na dzień: 11 maja 2013r.].

Struktura redakcji⁶⁶³

Polską Agencję Prasową tworzą zespoły redakcyjne w centrali PAP w Warszawie. Strukturę organizacyjną tworzy Zarząd PAP oraz podległe komórki organizacyjne, które tworzą oddziały poszczególnych redakcji, biura takie jak: Biuro Finansów, Biuro Zarządu, Biuro Informatyki i Telekomunikacji oraz Centrum Rozwoju Biznesu. Redakcje PAP wyspecjalizowane są w różnej tematyce, m.in. biznesowej, politycznej, naukowej czy sportowej. Polska Agencja Prasowa w swej ofercie posiada serwisy ogólnie tematyczne i ogólnokrajowe. Informacje publikowane przez agencje dotyczą bieżących informacji w kraju i na świecie, przedstawiają wiarygodne oraz rzetelne wiadomości o różnym zakresie tematycznym.

Największą redakcją tworzy PAP-Media. Pracę całej tej redakcji koordynuje Newsroom, czyli zespół wydawców, w skład którego wchodzi doświadczeni edytorzy.

W ramach PAP-Media funkcjonują następujące działy, zespoły dziennikarskie: 1) polityczny, 2) społeczny, 3) gospodarczy, 4) sportowy, 5) zagraniczny, 6) cywilizacji, 7) korespondentów krajowych, 8) prawny.

Innymi strukturami, które można wyodrębnić w ramach PAP-Media jest to dział prawny oraz sekretariat techniczny.

Kolejny oddział tej struktury to PAP- Biznes w skład którego wchodzi Zespół Emitencki i Notowań, Zespół Obsługi Klientów i Rozwoju Produktów oraz Redakcja Ekonomiczna. Redakcja Ekonomiczna tworzy serwisy ekonomiczne poświęcone rynkowi kapitałowemu i finansowemu.

Kolejna redakcja to PAP-Foto w ramach tej struktury wymienić można zespół fotoreporterów, zespół wydawców, zespół archiwum fotograficzne oraz zespół obsługi klienta. PAP-Foto to redakcja, która zajmuje się produkcją i dystrybucją największego w Polsce bieżącego serwisu zdjęciowego z kraju i ze świata. Oddział ten współpracuje z ok. 50 fotoreporterami z Warszawy i innych miast Polski.⁶⁶⁴

Wśród komórek organizacyjnych PAP wyróżnić można również Zespół Serwisu Samorządowego, którego zadaniem jest zarządzanie największą w Polsce platformą informacyjną przeznaczoną dla organów samorządu terytorialnego.

5. Gospodarka spółki – majątek

Zgodnie z statutem Polskiej Agencji Prasowej kapitał zakładowy Spółki wynosi trzydzieści milionów sześćset dziewięćdziesiąt pięć tysięcy pięćset dwadzieścia złotych (30 695 520,00 PLN) i dzieli się na trzy miliony pięćdziesiąt siedem tysięcy sześćset osiemdziesiąt sześć (3 057 686) akcji imiennych o wartości nominalnej 10 złotych każda.⁶⁶⁵ Skarb Państwa obejmuje wszystkie te akcje.

W skład majątku Spółki wchodzi prawo wieczystego użytkowania nieruchomości położonych w Warszawie przy ul. Brackiej 6/8, na której ustanowiona została hipoteka, oraz w Warszawie przy ul. Mińskiej 65.

Podstawą przychodów PAP są wpływy z opłat z serwisów infor-

⁶⁶³ http://bip.pap.pl/doc/Struktura_PAP_2012-01-10.pdf [dostęp na dzień: 11 maja 2013r.].

⁶⁶⁴ http://www.pap.pl/palio/html.run?_Instance=cms_www.pap.pl&PageID=1&s=oagencji.opis&dz=oagencji.redakcje&_Checksum=1108273006 [dostęp na dzień: 11 maja 2013r.].

⁶⁶⁵ <http://bip.pap.pl/cgi-bin/main.pl?strona=statut, Statut § 5> [dostęp na dzień: 11 maja 2013r.].

macyjnych przekazywanych odbiorcom, jak również wpływy pochodzące z innych źródeł. Spółka ta posiada również możliwość prowadzenia innej działalności gospodarczej, jednak nie może ona pozostawać w sprzeczności z zadaniami PAP określonymi w ustawie regulującej przedmiot jej działalności. Kolejne źródło przychodów agencji stanowić mogą dotacje podmiotowe z budżetu państwa. Dotacje te mogą zostać przeznaczone na dofinansowanie działalności bieżącej spółki, która służy realizacji jej celów. Aby skorzystać z tej dotacji Spółka zobowiązana jest wystąpić z wnioskiem do ministra do spraw Skarbu Państwa, wskazując w nim zadania służące realizacji celów stawianych wobec Agencji. Niezbędne jest również określenie kwoty dotacji oraz przedstawienie szczegółowego uzasadnienia. Otrzymanie dotacji podmiotowej z budżetu państwa wiąże się z koniecznością przedstawiania ministrowi właściwemu do spraw Skarbu Państwa rozliczenia z otrzymanych dotacji.

Polska Agencja Prasowa zobowiązana jest prowadzić odrębną ewidencję dla działalności związanej z realizacją swych podstawowych celów, a inną dla pozostałej działalności gospodarczej. W szczególności dotyczy to prawidłowego przypisywania przychodów i kosztów na podstawie konsekwentnie stosowanych i mających obiektywne uzasadnienie metod. Ponadto jej obowiązkiem stanowi jasne określanie w dokumentacji, o której mowa w art. 10 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁶⁶⁶, zasad prowadzenia odrębnej ewidencji oraz metod przypisywania kosztów i przychodów. PAP powinna również składa w każdym kwartale oraz co rok sprawozdania z realizacji zadań objętych dotacją i wykorzystania dotacji.⁶⁶⁷

Szczegółowy tryb przyznawania i rozliczania dotacji podmiotowej z budżetu państwa dla Polskiej Agencji Prasowej Spółka Akcyjna określa rozporządzenie ministra skarbu z 29.06.2007 roku.⁶⁶⁸

Spółka jaką jest Polska Agencja Prasowa w ramach swej gospodarki ma prawo tworzyć kapitały i fundusze, którymi mogą być: 1) kapitał zakładowy, 2) kapitał zapasowy, 3) kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny, 4) pozostałe kapitały rezerwowe, 5) zakładowy fundusz świadczeń socjalnych. Inne kapitały na pokrycie szczególnych strat i wydatków PAP może tworzyć i znosić, uchwałą Walnego Zgromadzenia.

W ramach gospodarki spółki, należy zwrócić uwagę przede wszystkim na obowiązki zarządu spółki. Organ ten jest zobowiązany w ciągu 3 miesięcy po upływie roku obrotowego sporządzić sprawozdanie finansowe wraz ze sprawozdaniem z działalności Spółki w roku obrotowym. Jak wynika ze statutu rok obrotowy tożsamy jest z rokiem kalendarzowym.

Gdy Spółka ta osiągnie zyski, sposób ich przeznaczenia określa Walne Zgromadzenie.

Walne Zgromadzenie może przeznaczyć część zysku na pozostałe kapitały i fundusze lub inne cele, określone uchwałą Walnego Zgromadzenia, bądź na dywidendę dla akcjonariuszy.⁶⁶⁹

6. Podsumowanie

Konkludując trzeba podkreślić wszechobecność Polskiej Agencji Prasowej. Ilekroć mamy styczność z informacjami, czy to w prasie czy telewizji, spotykamy się ze skrótem „PAP” i bez zastanowienia przyjmo-

⁶⁶⁶ Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694, ze zm.

⁶⁶⁷ Ustawa z dnia 31 lipca 1997 r. o Polskiej Agencji Prasowej, Dz.U.1997.107.687 ze zm., Art. 4.

⁶⁶⁸ Dz.U.2007.138.971,

⁶⁶⁹ <http://bip.pap.pl/cgi-bin/main.pl?strona=statut,> Statut PAP § 27 [dostęp na dzień: 11 maja 2013r.].

wany jest do wiadomości pewien stan rzeczy. W dzisiejszych czasach przepływ informacji jest kluczowy dla wielu dziedzin życia, począwszy od działania służb, struktur państwa po działania Nas samych w pracy, czy szkole. Warto podkreślić jak wielką rolę w rozwoju PAP odegrały losy historii. Czasy po II Wojnie Światowej, wpływ polityki w zarządzaniu informacjami miał ujemne skutki, jeśli chodzi o ich wiarygodny odbiór. Na szczęście jednak, po transformacji ustroju Rzeczypospolitej problem ten stał się nieaktualny, ze spokojem można przyjmować wieści pochodzące z PAP-u. Są one rzetelnie przygotowywane i rozpowszechniane przez dobrze wykwalifikowany sztab ludzi do tego powołanych. Te czynności należą do podstawowych zadań wykonywanych przez agencję, a w świecie tak skomputeryzowanym jak dziś nietrudno to sprawdzić. Ilość i różnorodność poszczególnych „redakcji” w strukturach PAP obrazuje Nam ogrom tematów jakimi zajmuje się ta organizacja. Poruszane są sprawy społeczne, polityczne, gospodarcze, sportowe czy nawet sprawy zagraniczne. Stąd wniosek, że PAP jest jak najbardziej potrzebnym tworem administracji, jak i prawidłowo działającą centralną komórkę przekazywania informacji.